

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

МОНІТОРИНГ СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

*Період моніторингу:
з 1 по 31 серпня 2025 року*

*Випуск № 93
Вересень 2025*

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності.....	4
Уряд вніс технічні зміни до переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2025 рік.....	4
Уряд затвердив склад комісії з проведення конкурсу на посаду Голови Держмитслужби.....	4
Уряд подав до Парламенту законопроект про денонсацію Угоди про справляння непрямих податків під час експорту та імпорту товарів між державами-учасницями СНД.....	5
Проекти нормативно-правових актів.....	6
Подано на ратифікацію Угоду про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною	6
Новини.....	7
Держмитслужба України провела реорганізацію низки територіальних органів.....	7
Уряд підтримав проект нового Митного кодексу України.....	7
Підписано контракт на створення Контакт-центру для покращення комунікації з бізнесом.....	7

НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ АКТИ, ЩО НАБРАЛИ ЧИННОСТІ

Уряд вніс технічні зміни до переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2025 рік

Постанова Кабінету Міністрів України № 997 від 13 серпня 2025 року Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 р. №1481

Уряд вніс зміни до власної постанови, якою визначено переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, а також встановлено відповідні квоти.

Основні зміни, передусім, пов'язані з реорганізацією центральних органів влади. В усіх положеннях постанови замість Міністерства економіки наразі фігурує Міністерство економіки, довкілля та сільсько-го господарства. Нове відомство, яке об'єднало в собі три міністерства, отримує повноваження з видачі ліцензій на контрольовані товари, а згадки про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів вилучено.

Другий блок правок стосується уточнення порядку ліцензування озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів. У примітках до додатків постанови зафіксовано:

- ліцензії видаються на виконання Монреальського протоколу та відповідного українського закону;
- підставою для відмови є не лише порушення

національного законодавства, а й невідповідність міжнародним зобов'язанням;

якщо товари чи обладнання не містять контрольованих речовин, їх митне оформлення відбувається без ліцензії.

Третій важливий момент – це уточнення термінів та процедур консультацій із міжнародними партнерами. Для окремих категорій товарів ліцензії тепер мають видаватися у 15-денний строк після двосторонніх консультацій із країнами, що виявили готовність до таких переговорів. Це дозволяє поєднати інтереси внутрішнього ринку України та зовнішньоекономічні зобов'язання держави.

Крім того, із постанови вилучено низку положень, які втратили актуальність, зокрема у примітках до додатку 6 щодо квот товарів, експорт яких до держав - членів ЄС підлягає ліцензуванню.

Джерело: <https://surl.li/zoqdb>

Уряд затвердив склад комісії з проведення конкурсу на посаду Голови Держмитслужби

Розпорядження Кабінету Міністрів України № 816 від 4 серпня 2025 року «Про затвердження складу комісії з проведення конкурсу на обіймання посади Голови Державної митної служби»

Відповідно до статті 570² Митного кодексу України уряд затвердив склад комісії з проведення конкурсу на обіймання посади Голови Держмитслужби.

НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ АКТИ, ЩО НАБРАЛИ ЧИННОСТІ

Зазначена комісія сформована урядом на підставі пропозицій Міністерства фінансів України та пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сферах проведення структурних реформ, фінансової та технічної підтримки, запобігання і протидії корупції, як це прописано у статті 570² Митного кодексу України.

Отже, членами комісії, які визначені на підставі пропозицій Мінфіну, призначено:

- ЄРАШОВ Андрій - керівник аналітичного центру Спільки українських підприємців;
- ОЛІЙНИК Дмитро - голова Ради Федерації роботодавців України;
- ТИМКІВ Олег - директор із розвитку бізнесу аудиторської фірми «Моор Стівенс».

На підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій призначено:

- АДОМЕНАС Арунас - митний аташе в Представництві Литви при ЄС, експерт із питань митної політики, інтегрованого управління кордонами та міжнародного співробітництва;
- БЕРНСТАЙН Девід - експерт з питань врядування та інституційних реформ;
- МІКУРІЯ Кунію - експерт із питань міжнародної митної політики, сприяння торгівлі та організаційного лідерства.

Саме ця комісія має обрати Голову Держмитслужби України на відкритому конкурсі.

Нагадаємо, що ця комісія мала бути сформована на початку 2025 року—протягом 2-ох місяців із дати набрання чинності Законом України від 17 вересня 2024 року № 3977 «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів».

Джерело: <https://surl.li/qxgwij>

Уряд подав до Парламенту законопроект про денонсацію Угоди про справляння непрямих податків під час експорту та імпорту товарів між державами-учасницями СНД

Розпорядження Кабінету Міністрів України № 882 від 20 серпня 2025 року «Про подання до Верховної Ради України проекту Закону України “Про вихід з Угоди про принципи справляння непрямих податків під час експорту та імпорту товарів (робіт, послуг) між державами-учасницями Співдружності Незалежних Держав»

Проект закону має на меті припинення участі України в багатосторонній угоді, підписаній у межах Співдружності Незалежних Держав (СНД), що регулює принципи справляння непрямих податків (ПДВ та акцизів) при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Угода визначала єдині правила застосування ПДВ та акцизів при експорті та імпорті, встановлювала принцип «країни призначення» та регулювала порядок обміну податковою інформацією між податковими органами держав СНД.

Україна була стороною цієї угоди з початку 1990-х років, але її значення знизилося у зв'язку з: воєнною агресією РФ, яка є ключовим учасником СНД, скороченням обсягів торгівлі з країнами СНД та орієнтацією України на європейське митно-податкове право.

У сучасних умовах угода втратила свою актуальність. Вихід із багатосторонніх угод СНД є послідовним кроком України з відмежування від російського впливу.

Отже, проект має переважно політичне та гармонізаційне значення, тоді як економічний ефект буде мінімальним.

Джерело: <https://surl.li/guxdrh>

Подано на ратифікацію Угоду про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною

Проект Закону України реєстр. номер 0340 від 18 серпня 2025 року «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки»

Дата реєстрації: 14 серпня 2025 року.

Ініціатор: Кабінет Міністрів України.

Проект Закону України «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки» розроблено з метою ратифікації Угоди про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною, укладеною 3 лютого 2022 року у м. Києві, що є необхідною передумовою для набрання нею чинності.

Реалізація Закону дозволить завершити всі внутрішньодержавні процедури, необхідні для набрання чинності Угодою, яка сприятиме подальшому розвитку двостороннього торговельно-економічного співробітництва між країнами, дозволить вітчизняним товаровиробникам отримати переваги від лібералізації ринків товарів та послуг Турецької Республіки, відкриє можливості для українського бізнесу як для розширення ринків збуту, так і для розвитку й модернізації власного виробництва.

У 2020 році ІЕД презентував звіт з оцінкою економічного впливу потенційної Угоди про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною. З відповідними матеріалами можна ознайомитися за посиланням:

<http://www.ier.com.ua/ua/publications/reports?pid=6589>

Джерело: <https://surl.li/cppctg>

Держмитслужба провела реорганізацію низки територіальних органів

Для підвищення ефективності роботи та раціонального використання ресурсів Держмитслужба України провела реорганізацію низки територіальних органів. Відповідно, Дніпровська митниця перейменована на Південно-Східну, а Миколаївська на Південну. До Південно-Східної митниці приєднали Луганську та Донецьку митниці, а до Південної — митниці Херсонської області, АР Крим і м. Севастополя.

Такі зміни враховують обставини, що унеможливають повноцінну роботу окремих митниць, і спрямовані на посилення інституційної спроможності дієздатних підрозділів.

Оновлену структуру та контакти територіальних органів можна знайти на офіційному вебпорталі Держмитслужби <https://customs.gov.ua/contacts>.

Джерело: <https://surl.li/vcinng>

Уряд підтримав проєкт нового Митного кодексу України

26 серпня 2025 року уряд підтримав проєкт нового Митного кодексу України, який базується на нормах європейського митного законодавства та є важливим етапом на шляху до членства України в ЄС. Розробка та затвердження нового Митного кодексу є однією з основних вимог до України в контексті наближення митної сфери до європейських норм.

Уряд доручив Офісу євроінтеграції направити проєкт Митного кодексу для оцінки до Європейської Комісії (ЄК). Паралельно з цим Мінфін створює робочу групу з представників громадськості, яка долучиться до обговорення документа. Після оцінки ЄК проєкт доопрацюють спільно з експертами та бізнес-спільнотою.

Очікувані переваги: узгодження митних процедур із практиками ЄС; зниження витрат бізнесу та прискорення торгівлі; спрощення виробничих і логістичних процесів для компаній.

Джерело: <https://surl.lu/qgehww>

Підписано контракт на створення Контакт-центру для покращення комунікації митниці з бізнесом

Контакт-центр стане провідним механізмом комунікації між бізнесом і Держмитслужбою. Його функціонал охоплюватиме не лише питання, пов'язані з митними ІТ-системами, а й усі інші аспекти взаємодії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з митними органами. Такий підхід відповідає європейській практиці побудови комплексної системи підтримки користувачів (ITSM).

За інформацією Держмитслужби систему буде створено на сучасній платформі, яка дозволяє одночасно обробляти велику кількість звернень, оптимізувати час відповіді на запити та обробляти значні масиви інформації. Нова система має прискорити бізнес-процеси та мінімізує людський фактор. Окрім того, вона надасть можливість відстежувати історію всіх заявок: для бізнесу – історію власних заявок, для Держмитслужби – історію всіх заявок від усіх заявників та за окремим заявником.

Створення єдиного Контакт-центру стане важливим кроком до впровадження сучасної, клієнтоорієнтованої моделі взаємодії митниці з бізнесом.

Джерело: <https://surli.cc/rfmjsw>

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій з 2015 року в рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”, а також проекту “Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”, який реалізовувався за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попередніх і публікується в рамках діяльності Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Публікація складається з трьох частин (за наявності відповідних матеріалів):

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України або запланованих змін, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі, зокрема міжнародної торгівлі, митних та навколomitних питань, і можуть безпосередньо впливати на суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо намагатися робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства. Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов’язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов’язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.